

КПСС Марказий Қўмитаси Котибияти мажлисида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

мансабдор шахсларга сиёсий партиялар, ташкилотлар ва ҳаракатларга киришдан воз кечиши, шундай партия, ташкилот ва ҳаракатларнинг аъзоларига эса мазкур идоралардаги ўз хизмат вазифалари бажариши даврида ҳар қандай партияда бўлиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқиши тавсия этиди. Ўша йилнинг ўзига Молдова ССЖ Олий Кенгашининг декрети билан судьяларнинг ва давлат ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари бошқа ходимларининг сиёсий партияларга ва ижтимоий-сиёсий ҳаракатларга мансублиги таъкидланди.

Бу масалани муҳофаза қилиш қатнашчилари шунга таъкидладики, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва давлат идораларида партия ташкилотлари фаолиятини ҳамда шу идоралар ходимларининг партияга мансублигини таъкидлаш билан шугулланган ҳуқуқни бевоқиф камситишдан иборат. ССЖИ Конституциясининг аниқ моддалари, яъни 6-, 48- ва 51-моддалари, шунингдек, иттифоқдош жумҳуриятлар Конституцияларининг тегишли моддалари тилга олиниб, юқоридаги қабил таъкидлар ана шу моддаларга зид эканлиги айтилди. Масалани бу тарзда қўйиш Совет Иттифоқи имзолаган халқаро ҳужжатларга, жумладан, инсон ҳуқуқлари декларациясига қийин.

Шу ҳужжатда таъкидланганича, ҳар бир киши этиқод эркинлигига ва шу этиқодни эркин ифода қилиш, шунингдек, тинч йиғилишлар, уюшмалар ва шу қабилар эркинлиги ҳуқуқига эгадир, юқоридаги қабил таъкидлар фуқаролар ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро битимга, Европада ҳафсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашида қатнашувчилар давлатлар вакиллари Вена уchrashuvinинг якуловчи ҳужжатига зиддир.

Чет эллардаги қонуналр ва уларга, гўё, давлат идораларидаги хизмат вазифаси-

ни бажариш даврида партияга аъзолиқни тўхтатиш талаби ёзилганига ишора қилиш тўғрисида, шундай эмас, деб таъкидланди Котибияти. Масалан, Францияда сиёсий сабаблар билан ҳар қандай камситиш таъқиқланган, фуқароларга, шу жумладан, давлат хизматидоши фуқароларга ҳам этиқод эркинлиги, жумладан, сиёсий уюшмаларга кириш ҳуқуқига қанолат берилган. Сайлов-

лигини таъкидлади. Шу Қонуннинг 16-моддасида ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларидаги лавозимни эгаллаб турган шахслар ўз хизмат фаолиятида қонуналикнинг талабларига амал қилишлари ҳамда сиёсий партиялар ва оммавий жамоат ташкилотларининг сиёсий мақсадларни кўзловчи қарорлари билан боғлиқ эмаслар, деб ёзиб қўйилган. Бу ўринда қонунларнинг устуңлиги

лари тўғрисидаги Қонундан келиб чиқадиган ҳуқуқларни таъминлаш соҳасидаги тушунтириш ва ташкилотчилик ишлари авж олдириш, шу мақсадда КПССнинг, унинг ташкилотлари ва айрим коммунистларнинг қонуний ҳуқуқлари ҳамда манфаатларини ҳуқуқий жиҳатдан, шу жумладан, суд йўли билан ҳимоя қилиш имкониятидан яхшироқ фойдаланиш тавсия этилди.

КПСС Марказий Қўмитаси Котибияти ССЖИ Ички ишлар вазирлиги сиёсий бошқармасининг ички ишлар идораларидаги сиёсий-тарбиявий ва кадрлар ишларини қайта қўриш тўғрисидаги тақлифига қўшилди. Ички ишлар вазирлиги системасидош сиёсий органлар зиммасига 1983 йилдан буён сиёсий-тарбиявий ишларни таъминлаш вазифаси юклатилган, мазкур идоралар

ҳаллий партия қўмиталарининг қарорларига мувофиқ амалга оширилади. Зеро Ички ишлар вазирлигининг идораларида ишловчи коммунистлар маҳаллий партия қўмиталарининг ҳисобида туради. Ички ишлар вазирлиги системасида шахсий тартиб билан ишлайдиган ягона тузилмаларни вужудга келтириш лойиҳасини маҳаллий партия, совет идоралари, милициянинг амалиётчи ходимлари қўллаб-қувватлади. Тақлиф этилаётган ўзгаришлар учун қўшимча шартлар ва пул маблағлари керак бўлмади. Масалани ССЖИ Вазирлар Кенгаши узин-кесил ҳал этди.

КПСС Марказий Қўмитаси Котибияти кадрларга оид бир қанча масалаларни ҳам қўриб чиқди. Тегишли партия қўмиталари пленумларининг Псков вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби бўлиб ишлаган А. Н. Ильинини РСФСР Компартияси Марказий Қўмитасининг ички ишлар котиби қилиб, Тожикистон ССЖИ Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари бўлиб ишлаган Е. И. Тургуновни Тожикистон Компартияси Марказий Қўмитасининг ички ишлар котиби қилиб, КПСС Татаристон вилоят қўмитасининг котиби бўлиб ишлаган Р. Р. Идигуллини Татаристон жумҳурият партия қўмитасининг биринчи котиби қилиб, Қўрган вилоят партия қўмитасининг ички ишлар котиби бўлиб ишлаган Г. И. Пашковни шу вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби қилиб, Тернополь вилоят халқ назорати қўмитасининг раиси бўлиб ишлаган И. Д. Войковни Украина Компартияси Тернополь вилоят қўмитасининг биринчи котиби қилиб сайлаш тўғрисида қарорлари тасдиқланди.

Шу муносабат билан Ички ишлар вазирлиги ўз системасидаги сиёсий идораларнинг тузатиш мўлжалламоқда. Ички ишлар идоралари бошлангич партия ташкилотларининг фаолияти КПСС Уставига ва ма

ССЖИ Вазирлар Кенгашида

18 октябрь куни ССЖИ Вазирлар Кенгаши Раёсатининг мажлисида 1991 йил план ва бюджетини тузишнинг энг муҳим масалалари кўриб чиқилди. Унда барча иттифоқдош жумҳуриятлар ҳукуматларининг бошқалари ҳамда вакиллари қатнашди.

Мамлакатдаги иқтисодий аҳолини барқарорлаштириш, бозор муносабатларига ўтиш шартларида мураккаб халқ ҳўжалик муаммоларини ҳал этиш йўллари тўғрисида амалий фикрлашув бўлди. Мажлисида келгуси йил план ва бюджетини ишлаб чиқишга иттифоқдош жумҳуриятлар мустақиллигининг кеңайиши, улар ўртасидаги бевосита ўзаро алоқаларнинг ривожланиши, шунингдек, корхоналарга солиқ солиш ва нарх белгилаш системаси, кредит-молия сисемасининг ўзгариши сингари сифат жиҳатидан янги омиллар анча таъсир кўрсатаётганлиги алоҳида таъкидланди.

Мажлис қатнашчилари иқтисодиётдаги салбий жараёнларга барҳам бериш ва бозорга ўтишда қўлай шарт-шароит яратиш учун интеграция алоқаларини ривожлантириш бориб, биргаликда куч-қайратлар сарфлаш билангина эришиш мўкин, деган ақиди фикрга келдилар.

Муҳомака қилинган муаммоларнинг кўпчилиги юзасидан ўзаро маъбул қарорлар излаб топилди. Бу аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотлари, кундалик эҳтиёж моллари, дори-дармонлар билан таъминлашга тааллуқли қарорларнинг қабул қилинган ижтимоий дастурлар ҳам қандай қийинчилик ҳам сўзсиз бажарилиши лозимлиги таъкидланди. Уй-жой қури-

лиши, унинг моддий-техникавий таъминоти устуңлигини сақлаш зарурлиги ўқтириб ўтилди. Мамлакат валютаси аҳолининг муҳомака қилиш ва корхоналар, жумҳуриятлар ҳамда умуман мамлакат манфаатларини ҳисобга олиб, валюта маблағларини вужудга келтириш, тақсимлаш ва улардан оқилона фойдаланишда янги ёндашувларни ишлаб чиқиш асосий масалалардан бири бўлди. Бунда енгил, озиқ-овқат ва тиббиёт саноати учун хом ашё ҳамда материаллар харид қилишга қатта эътибор берилди. ССЖИ Вазирлар Кенгашининг Раиси ва иттифоқдош жумҳуриятлар ҳукуматларининг бошқаларидан иборат Иттифоқ-жумҳурият валютаси қўмитасини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Нарх белгилаш, молия ва кредит, аҳоли пул даромадлари ва сарф-харажатларининг мутаносиблиги масалалари ҳам кўриб чиқилди. Иттифоқ ва жумҳуриятлар бюджетлари камомадини қарши қилишга доир аниқ-равшан тадбирларга алоҳида эътибор берилди.

Н. И. Рижков мажлисга яқун ясар экан, жумҳуриятлар ўртасидаги ҳўжалик алоқаларини сақлаш ва ривожлантириш, уларни ташкил этишда янги шақллари излаш, ягона умумий иттифоқ бозорини вужудга келтириш муҳимлигини таъкидлади. 1991 йил план ва бюджетларини тезроқ тайёрлаб ўтатиш учун марказий иттифоқ идоралар билан иттифоқдош жумҳуриятларнинг биргаликдаги ишларига доир вазифалар ўртага қўйилди.

(ТАСС).

Президент Фармони қандай бажариляпти?

Дастлабки қадам

Пискент ноҳиясидаги Донқўрғон қишлоқ Совети ҳудуддаги қишлоқлар аҳолисини Президент Фармонини миннатдорчилик туйғуси билан қутиб олди.

Қувонганимизнинг босиси бор, дейди қишлоқ Советининг раиси Мамақул Саидовлар. Негатки, бизнинг кўпгина қишлоқларида ҳам ичимлик сув ва газлаштириш масаласи жиддий бўлиб турганди. Энди ҳўжалик билан биргаликда бу муаммони ҳал қилимиз.

Дарҳақиқат, Донқўрғонда бу борадаги ишлар кўлами кундан-кунга кенгайиб бормоқда. Ҳозир келиб Фарқод ва Янгитўрмуш қишлоқларининг айрим хонадонларидан ташқари, барча хонадонлар водопровод суви билан таъминланди. Иккита ферма, марказий установа ва 25 та дала шийпоқларида ҳам ичимлик сув келтирилди. Ўтган йилдан бошлаб шу кунгача 17,3 километр масофада водопровод қувурлари йил охиригача яна 1,2 километр, 1991 йилда эса 3 километр масофада водопровод қувурлари ўрнатилди.

Ҳозир зарур ускуна ва қувурлар Бешовул, Сувти қишлоқларига келтирилмоқда. Бешта янги сув минораси қуриб битказилди. Энди Қўчатор қишлоғида сув минораси қуриш режалаштирилган. Умуман, қишлоқ Советида жойлашган «Партия XXVI съезди» совхозини бу мақсадлар учун 50 хон сўм маблағ ажратган.

Президент Фармонда қишлоқ аҳолисини ичимлик сувдан ташқари, табиий газ билан таъминлаш масаласи ҳам биринчи ўринга қўйилган. Совхозда Қарим Солибодиев бошлиқ қурувчилар бригадаси газлаштириш ишларини олиб боришпти. Улар қишлоқ меҳнатқашла-

рининг табиий газга бўлган талабларини эътиборга олиб, ўтган йили 7 километр газ қувурлари ётқизишганди. Бу йил ҳам яна 6-7 километр масофада хонадонларини табиий газ билан таъминлаш кўзда тутилмоқда.

Совхоз маъмурияти қишлоқ Совети билан ҳамкорликда меҳнатқашларнинг шартини ўнглаш сари даст-

Қишлоққа газ ва сув

лабки қадамни қўйишган, дейди совхоз директори Хазрат Нуров. — Бу ишларни тўла амалга ошириш учун зарур маблағ ажратилган. Директорнинг гапига жон бор. Ҳўжаликда олинаётган фойданинг салмоқли қисми қишлоқ аҳолининг ижтимоий-маиший шартини яхшилашга сарфланмоқда. Бу борада кейинги йили йил ичида анча ишлар қилинганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Масалан, совхоз ишчиларига янги 32 та ўйиннинг калити топирилди. Кексаларга атаб 50 ўринли кўркам чойхона, катта озиқ-овқат дўкони қуриб битказилди. Янги кўнларда эса замонавий тилдаги дам олиш уйини фойдаланишга топириш мўлжалланмоқда.

Хуллас, Донқўрғонда хайри ишлар бошлаб юборилган. Энг муҳими, қишлоқ Совети ва ҳўжалик раҳбарларининг халқ ташвишида юриши, бутуни ва эртаси тўғрисида биргаликда қабул қилиш одамлар қалбига яхши турмуш, эруғ истибқоли ишонч туйғуларини ёлқилантирмоқда.

Н. ХИҚМАТҲУЛЛАЕВ,
У. МУҲАМЕДОВ,
Тошкент области.

БАХТ ВА ШОДЛИК КЎЙЧИСИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

ишларининг асарларини ҳам ўзбек тилига ўғирди. У Назоий ижодиини таъкид этди. Шу сабабли Ўзбекистон Фанлар академиясига аъзо қилиб сайланди.

Шоир қисқа умрининг тўрт йили барча совет кишилари учун энг оғир уруш даврига тўғри келди. У ўзини на фақат аjoyиб шеърларда, аёни вақтда амалий ишларида ҳам ватанпарвар, байналмилал инсон сифатига кўрсатди. Марказий кинолартлардан кўпчирик келинган кишиларга ўзбек халқи қандай ёрдам берганлиги, меҳмондўстлик кўрсатганлиги ҳаммага маълум, лекин Ўзбекистон ёши ўтиб қолганлиги ёки касаллиги сабабли фронтга бормасдан ёзувчиларга кўрсатган ёрдами тўғрисида бизга ҳали жуда кўп нарсалар номаълум. Ана шундай ижодкорларнинг бағрига босиш, уларнинг қоринини тўдириш, бошпана бериш Ҳамид Олимжоннинг ҳамиш бўлган эди. Ана шундай гаммуўрлиги учун уни Алексей Толстой, Анна Ахматова ва бошқа кўплай ижодкорлар яхши сўзлар билан эслашганди.

Ҳамид Олимжон, деди В. В. Карпов, оғир даврининг учун унчалик эътиборга лойиқ шоир бўлмастлиги мўкин. Чунки унинг ижодида «салбий» воқеалар йўқ. У келажакка ишонч билан қараган, ўз халқи ва Ватанининг порлоқ келажакига тўла ишонч билдирган эди. Бу эса ўзгариб турадиган ҳар қандай андозалардан ёки ҳозир айтишгаётиганидан, ҳар қандай аломатлардан юқориқў ҳақда кенгрокдир. Бугунги кунда, миллатлараро моҳирлар кескинлашган шартинда ўзининг эътиқод бахш этувчи ижоди билан нифоқларни баргараф этишга ёрдам бермоқда.

ЎЗБЕКИСТОН Компартияси Марказий Комитетининг котиби Ж. Ҳ. Хамидов «Ҳамид Олимжон тўғрисида» сўзлади. Ҳамид Олимжон вафотидан сўнг қанчалик кўп вақт ўтмасин, унинг ижодий мероси шунчалик катта аҳамият касб этмоқда, деди нотик. Фуқаро-шоир, истеъдодли драматург ва публицист, катта жамоат арбоби бўлган Ҳамид Олимжон ўзбек адабиёти тарихида муносиб ўрин эгаллайди.

Ҳамид Олимжон йигирма ешита ўзининг «Кўкам» деб аталган ilk шеърлар китобини ўқувчилар ҳўкимига ҳавола қилди. Бу шеърлар ўзининг чуқур руҳийлиги ва ноэкилиги билан, самимийлиги, қалбларини жунбишга келтирувчи оҳанги билан, фуқаролик руҳияти билан мушаррафларни мафтун этди. «Кўкам» тўпламидан сўнг иккинчи йил ўтган, унинг «Олов соқлар» ва «Ўлим ёвга» деб аталган янги шеър йитоблари пайдо бўлди. Бу китоблар ёш шоир маҳорати анча ўсган-

лигидан дарак берди ва у ўша даврдаги ўзбек адабиётларининг олдинги сафига чиқиб олди. Ҳ. Олимжон ўз даврининг хусусиятларини, воқеликнинг руҳиятини самимий ва кўтаринкилик билан тасвирлашга интилди. Шоир ўз олдига бунёдкорлик зами-шавқини акс эттириш, қаҳрамонона, «кўтаринки руҳдаги» шеърларини ижод қилиш, ўз ёш жамаитининг зафарларини тўғрисида ёшнинг мақсад қилиб қўйган эди.

Ҳамид Олимжон кўплай ўткир адабий-таъкидий мақолаларининг муаллифидир. У ўзбек совет адабиёти шу қадам тез ривожланишининг асосий манбалари ҳақида гапирар экан, бу янги воқеликнинг ўзи эканлигини, ўзбек классик адабиёти билан халқ ижодийлигини аёнлаш, жаҳон адабиёти ва биринчи навбатда рус адабиётининг таъсири эканлигини таъкидлади. Шоир Ҳамид Олимжон назарётчи Ҳамид Олимжоннинг ҳаётий эвту мақсадларини ҳамма вақт амалга ошириб келди. Унинг «Навоий ва халқ», «Ассалом, Пушкин!» мақолалари ёки Пушкиннинг «Кавказ асирли», Лермонтовнинг «Бэла», Горькийнинг «Челкаш», Н. Островскийнинг «Пўлат қандай тобланди», Корнейчукнинг «Платон Кречет» сингари асарларининг, Гейне, Шевченко, Светлов ва бошқа шоирлар шеърларининг таржимаси фикримизнинг далилидир.

Бизда, Ўзбекистонда, деб сўзида давом этди нотик, Ҳамид Олимжоннинг бахт ва шодлик кўйчиси, серкўш гошлар, аjoyиб умидлар, гўзал қалблар шоири деб ҳисоблайдилар. У қўёш ва баҳор кўйчиси, машаққатли бўлса ҳам қайнаб турган ҳаёт қувончларига ошқ бўлган шоирдир. Унинг шеърляти ёрқин, тиниқ ҳамда камалдек товланувчи бўёқлар билан тўлиб тошган. Унда нурсиз ранглар, қора ёки тунд соялар йўқ. «Ўзбекистон», «Офелиянинг ўлими» каби шеърларида, «Зайнаб ва Омон» достонидида кўтаринки кайфият, ҳаётга ошқифа оҳанглари, келажакка ишонч руҳи айниқса ёрқин қўйилган.

Ҳамид Олимжон оғзаки халқ ижодиёти асослари ва шаклларига доимо амал қилган. Шоир шеърларидаги образларнинг ёрқинлиги, шеърли тилининг соддалиги, табиийлиги ва муслиқлиги ҳамма вақт халқ кўшиқларини эслатиб туради. Унинг «Ойгул билан Бахтиёр» ва «Сеумур» достонлари халқ оғзаки ижоди-нинг оҳанглари билан йўғрилган. Бу озоқлик, адолат ва бахт-саодат учун кураш гошлари бўлиб, шоир уларни ўзбек халқ оғзаки ижоди шеърлятига иложли борица яқинлаштириб, умумлаш-

Шундан кейин нотик Улуг

Батан уруши йилларида Ҳамид Олимжон ижодида янги саҳифа очилганини айтди. Унинг ижодида воқеликнинг фюналии тарзда ҳис этиш устуи кела бошлади. Шоир ўша йиллари қаҳрамонлик ва неқийлик руҳи билан йўғрилган, халқни душманга қарши курашга оғлантирган, ўзининг барча интилади ва фикр-ўйларини ана шу нарсасга бўйсундиришга қайирган ва бунга ёрдам берган кўплай аjoyиб санъат асарларини яратди. У: «Фронт ортида биз ҳам жангчилар бўлиб қолдик» деб ёзганида бутунлай ҳақ эди.

«Қўлингга қурол ол!» тўламида публицист шоирнинг овози жуда кучли янграйди, унда қаҳрамонона йиллар руҳини, жасоратини ёрқин ва дилларни ларзага келтирувчи оҳанглари ҳис этилди. Шу йилларида Ҳамид Олимжон жанговар, оташин публицистика билан кўп шугулланди. «Дўстлигимиз ҳақида», «Аҳиллик», «Кайтиш», «Ўмид ва ишонч», «Мен ўзбек халқи номидан сўзлайман» сингари мақолаларида шоир дўстлик, мардлик, Ватанга садоқат ҳисси ҳақида аҳтирос билан сўзлади.

Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси котиби лавозимидида Ҳамид Олимжон ўзини истеъдодли жамоат арбоби сифатига кўрсатди. У Россия, Белоруссия, Украинадан келган ёзувчиларнинг самалари ижод қилишлари учун барча шартини яратиб берарди. Ўша пайтларда Анна Ахматова, Алексей Толстой, Иосиф Уткин, Владимир Луговской, Корней Чуковский, Якуб Колас каби адаблар ҳамда Е. Бертельс, В. Жирмунский, Д. Благой, Б. Мейлах, И. Бродский каби олимлар Ўзбекистонда яшаб ижод қилишган. Ҳамид Олимжон ана шу улкан ижодий кучлардан ўзбек миллий маданияти ва санъатини ривожлантириш учун фойдаланишга интилган. Унинг куч-қайрат билан ўзбек ёзувчиларининг кўпгина асарларини давлат мўқсидида ССЖИ халқлари тилларига ва аввало рус тилига таржима қилиш йўлга қўйилди.

Ҳамид Олимжон ёзувчилар ташкилотининг истеъдодли раҳбари сифатидида эмас, шу билан бирга кўплай аjoyиб шеърли ва эпик асарлар муаллифи сифатидида ҳам шўҳрат қозongan. Унинг «Мўқан» тарихий фюкиаси уруш йилларида ўзбек адабиётини катта воқеа бўлди. Асарда атоқли романтик сардор Мўқаннинг ўз халқи ва Ватани озоқлиги, бахти ҳамда мустақиллиги йўлида олиб борган қаҳрамонона кураши тўғрисида ҳикоя қилинади. Драматург пьесанинг асосий қаҳрамонлари — Мўқана билан Гулоийини кенг халқ-озоқлик эпосеясининг асосий хусусиятларини ўзиди уйғунлаштирган юксак романтик образлар даражасига кўтарган. Александр Фадеев бу пьеса тўғрисида шундай де-

ган эди: «Халқ сардори Мўқана билан ўзбекларнинг ўзига хос Жаина д'Арки бўлган Гулоийин образлари — Ҳамид Олимжоннинг катта ижодий ютуғидир».

Шоир Ўзбекистонинг ўз онасидек севади. Лекин унинг ватанпарварлиги кенг ва серирира. У — байналмилалчи, лекин ўзбек халқига муҳаббат бутун Совет Ватанига бўлган муҳаббатни заифлаштирмасдан, балки кучайтиради ҳамда «ягона оила» умумий туйғусини янги куч билан ифодалайди. Нотик «Россия» шеъринида сатрлар ўқиб берди:

Россия, Россия, меннинг
Ватаним,
Мен сенинг ўғлингман,
эмасман меҳмон.
Сенинг тупроғингда улғайди
таним,
Ҳозирман сен учун бўлмоққа
қурбон.

«Жангчи Турсун» ва «Роксананинг кўз ёшлари» балладаларида халқлар дўстлиги туйғуси, Ватан олдидаги инсоний бурч туйғуси жуда ёрқин ва самимий ифодаланган. Турсун ўлимдан қўриқиб, фронтдан қочишни ҳаёл қилмади. Лекин онасидан хат олган, у душманга қарши қўшмонларча курашиб, тенгсиз жангда ҳалок бўлди. Шоир бундай ёзди:

Эркакнинг ётади
У Ватан тупроғида
Еш бола ётидидек
Онанинг қучида.

Ушбу қардошлик руҳи «Роксананинг кўз ёшлари» балладасида ҳам акс этган. Душман босиб олган Украинадан олис Наманганга бир аёл келиб қолади. Унинг қисмати оғир: фарзанди ноубуд бўлади ва унга бегона «му-сулмон» заминда болани тупроққа топириш учун жой йўққа туюлади... Роксана улган фарзанди устидида ақчиқ фарёд чекади. Унинг учун бундан кўрали муҳишроқ фюкиа йўқ. Лекин унга дуч келган кекса бир ўзбек Роксананга ҳамдард бўлади. Чолининг ўғли ҳалок бўлган. Унинг қабри қонга бўялган узоқ Украина заминидида, зеро «бу уруш кўпгина халқларнинг тақдирларини ва мазорларини бирлаштирди. Шу уруш туфайли улар тақдирини ўхшаш бўлди ва чол Роксанани қизим деб атаб, бу замин сен учун бегона эмас», дейди.

Ҳамид Олимжон ана шундай байналмилалчи ва инсонпарвар бўлганди, деди сўзининг охирида Ж. Ҳ. Хамидов. Ҳамид Олимжоннинг шоир-фуқаро ва истеъдодли жамоат арбоби сифатидидаги намунасини буюқдир. Ҳозир шоирнинг адабий мероси кўпмиллатли совет адабиётининг аяқалмас қисмидир ва унинг ҳаёти давом этмоқда.

Учрашувда мамлакатимиздаги қардош адабятлар ва кичилари ўзбек халқи аjoyиб ўғлини ижодийнинг бетакор аҳамияти ҳақида сўзлашди.

Ўзбекистон ССЖ санъат усталарининг концерти бўлиб ўтди. Кечада ССЖИ Олий Кенгаши Мияллатлар Кенгашининг Раиси Р. Н. Нишонов, КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Қўмитаси котиби А. С. Дасохов, Ўзбекистон ССР Президенти Кенгашининг аъзолари С. О. Азимов, Т. Қайиббергенов, Э. Самандаровлар иштирок этишди.

(ТАСС мухбири).

Пайариқ районидида Кўйбишев номли жамоа ҳўжалиги партия комитети жамоа ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни тўдан кўчатишмоқда. Партия комитети барча аъзолари ҳам таърибли, одамлар билан ишлай олиш ва уларга таъсир ўтказиш мақсадига эга коммунистлар. Ҳўжаликда партия ташкилоти оғриси ошиб бораётгани сабабли коммунистлар сафи ҳам кенгаймоқда. КПСС янги Устави қондаларига биноан бошлангич ташкилот қў соҳаларда мустақилликка эга бўлган, партияга янги аъзолар қабул қилинган ҳам иш усул ва услубларини тўдан қайта курди. Ҳозир бу ерда ҳар жиҳатдан бошқаларга ўрнат қўрсатаётган, ўз тақдирини партия тақдирини билан узвий боғлашга аҳд қилган кишиларига коммунистлар сафидан ўрни эгаллапти. Ҳўжаликда 142 нафар коммунистнинг 52 нафари хотин-қизлардир. Партия ташкилоти қишлоқ аҳолисини турмушининг барча соҳаларига ўз таъсирини ўтказмоқда. Янги аъзалар удуи бўлиб бораётти.

Суратда: ҳўжалик партия комитети котибаси, райком аъзоси М. Пиримқурова.

Ғ. АЛИЕВ туширган сурат.

ОБУНА — 91

ГАЗЕТХОН ХўЖАЛИК

Пайариқ районидида «Партия XXII съезди» жамоа ҳўжалик деқонлари пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар.

Деқонларимиз барча газетларини ўқиб борадилар, — дейди ҳўжалик партия ташкилотининг котиби А. Ҳасанов. — Ана шунга ҳисобга олиб биз бу йил меҳнат илгорлари ва ветеранларидан 40 кишини «Совет Ўзбекистони», «Қишлоқ ҳўжалиги», «Вилоят «Ленин йўли» ва районда чиқадиغان «Коммунизм байроғи» рўзномаларига бепул олув қилдик. Улар орасида Улуг Ватан уруши қатнашчилари Ҳиммат Кўчқоров, Қодир Норқулов, сўт соғувчи Шохиде Ботиров, илгор теримчи ва меҳнатқашлар Шерофат Маҳмудов, Роҳила Абдурашова, Норбўте Тоштемуров, Эркин Қўчибоев ва бошқалар бор.

Ф. ТОШЕ

«Бухоро ахбори» рўномаси тахламларини ва рақлар эканман, унинг 1922 йил 30 ноябрь сонидида чоп этилган кичик бир хабар диққатини жалб қилди. Хабарда жумхурият Вазири Раисининг Раисини Файзулла Хўжаев ўлкада биринчи дорилмуаллимни қурилиши ташаббуси билан чиққанлиги ҳамда мазкур қурилиш харажатлари учун ўзининг олтин қиличини ҳада этгани маълум қилинган эди.

Шев, Тожик Қориев, Ёзувчи, музей ходимлари, меъморлар, жамоат ташкилотларининг вакиллари кирган. Комиссия ташаббуси билан шаҳарда Абдурахмон Жомий, Хўжа Исмаил Бухорий, Носир Бухорий, Мушфикий, Торобий, Муқанна, Хайрат ва бошқа буюк фарзандларнинг номи қўйилди.

қўлжама асарлари чанг босиб ётибди. Уларни тўплаш ва ўрганиш ишини изга солиш мақсадида вилоят марказида Шарқшунослик институтининг филиалини ташкил қилиш яхши самара берган бўлур эди.

Бухоро ва унинг атрофида ноб археологик манбалар мавжуд. Уларни тадқиқ этиш ишларига маҳаллий илмий кучлар суғуриш зарур. Шаҳарнинг ёшани аниқлаш юзасидан ишлар ҳам кўп йиллардан буюн тўхтаб қолган. Бу соҳадаги истиқболни кўзда тутиб институтимизга университет статусини бериш хайрли тадбир бўлур эди. Абу Али ибн Синонинг юрти бўлган шаҳар тиббиёт институтига ҳам эга эмаслиги таажжуб тугдиради.

Биз қадриятлар тикланишини истар эканмиз, бундай масалаларни далиллик билан қўйишимиз лозим. Айниқса, ёшларимизда маданиятимиз ҳазинаси билан ифтихор ҳис-туйғуларини шакллантириш, улар бу ҳазинадан баҳраманд бўлиши учун имконият яратиш катта аҳамиятга эга.

Ўтган ўқув йилидан бошлаб институтнинг барча факультетларида Ўзбекистон тарихи бўйича машғулотлар ўтказилди. Келгусида шундай кафедра ташкил қилиш ниятимиз бор. Янги ўқув йилидан бошлаб Бухоро тарихи бўйича курс машғулотларини дастурга кириштириш кўзда тутилмоқда.

Ўзбек ва тожик тиллари ва адабиётлари бўлимларида таълим олаётган ёшларимиз эндиликда эски ўзбек ёзуви бўйича ихтисос эгаси бўлишмоқда. Маҳаллий тожикларимиз бир неча ихтисос бўйича ўз она тилида таълим олиш имкониятини қўлга кириштиришди. Келгусида биз бундай ихтисослар доирасини янада кенгайтиришимиз, Таълим даргоҳимиз ҳузурида ўзбек тили ва адабиёти бўйича аспирантура очилгани ҳам қувончли ҳолдир.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон Компартияси XXII съездида қилинган Сиёсий маърузада таъкидланганидек, улуг аجدодларимиздан мерос қолган ноб меъморий обидаларини таъмирлаш, миллий қадриятларини тиклашда жарангдор қаҳриқлардан амалий ишга ўтиш пайти келди.

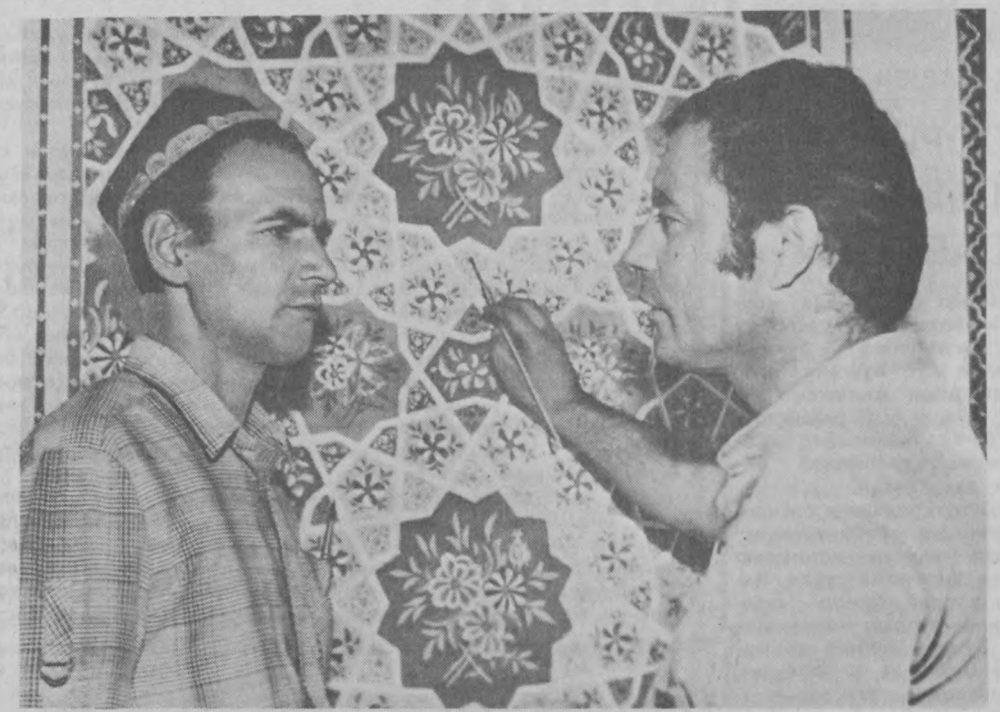
Ф. ҚОСИМОВ,
Файзулла Хўжаев номидаги Бухоро давлат педагогика институтини ректор, тарих фанлари доктори, профессор.

● **БУХОРО**
ТАРИХИЙ
ОБИДАЛАРИ
ЕРДАМГА
МУХТОЖ

● **«МЕЪМОР»**
БИРЛАШМАСИГА
ЭЪТИБОР
ЗАРУР

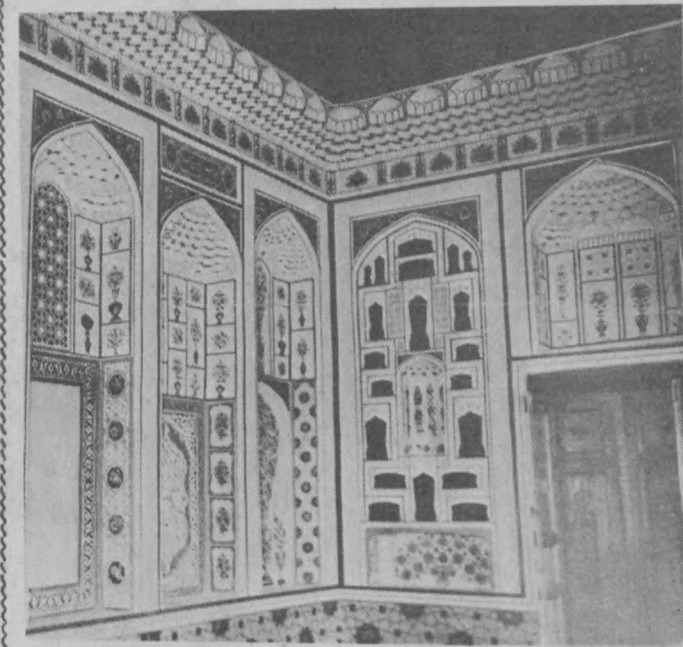
● **ХАЙРЛИ ВА**
ДОЛЗАРБ ИШ
ҚАЧОН
НИҲОЯСИГА
ЕТАДИ?

● **ТАШАББУСЛАР**
ЕДДАН
ЧИҚМАСИН

● Бухорода яна бир қутлуг қадамжю ўз фаолиятини бошлади. Бу қатгон йилларнинг қурбони, партия ва давлат арбоби Файзулла Хўжаевнинг уй-музейидир. Музейни таъмирлашда «Усто» ширкатининг раиси С. Зоиров (чапдан биринчи) ва бош расм Ф. Шариповларнинг ҳиссаси катта бўлди. Пастда эса уй-музей хоналарининг бирини кўриб турибсиз.

Х. ҚУРБОНОВ олган суратлар.

ҚАЗИШДИ-Ю-
КЕТИШДИ

Маскити-Калон ва Мир Араб мадрасаси ўртасидаги кенг майдон қадимий Бухоронинг энг гавжум жойларидан бири. Хар кун миғлаб совет ва чет эллик сайёҳлар гуруҳ-гуруҳ бўлиб бу ерда тўпланиб, майдон ўртасидаги маҳаббатли минора гўзаллигидан баҳраманд бўлишади. Бу ноб обида тўғрисидаги гаройиб ҳикояларни мароқ билан эшитишади.

Хайратки, улар минора орқасига ўтиб, Маскити-Калоннинг жанубий деворига тутшиб кетган майдоннинг аҳолига назар ташлашмайди. Мана, икки йил бўлган, таъмирловчилар уни ободонлаштириш мақсадида қазиб, шундай аҳволда ташлаб кетишди.

Натижада «Пойи калон» меъморлик ансамбли шимол томонидан саранжом-сарашта ҳолатда шаҳар меҳмонларига кўз-кўз қилинса, жануб томонидан вайрона бир ҳолатда меъморларнинг татбини хира қилмоқда. Йилгари шу атрофдаги маҳалларда истиқомат қилувчи аҳоли ўз тўю-маъракаларини шу ерда ўтказишарди, чунки, майдон шаҳардаги энг кўркам жойлардан бири саналарди.

Биз майдонни тартибга келтириш тўғрисида бир неча марта таъмирлаш устанонаси, шаҳар ижроком раҳбарларига мурожаат қилдик. Аммо талабларимиз инобатга олинмай, майдон қарорсизлигига турибди. Бу шаҳар раҳбарларининг лоқайдлиги оқибати эмасми?

П. РАСУЛОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

П. ШУКУРОВ,
шифокор.

А. ҚОДИРОВ,
муҳандис-қурувчи.

ИЖРОСИЗ ҚАРОР

Вилоят марказининг «Шарқ-2» микрорайонидagi атрофи темир-бетон плиталарга қалашиб ётган бу мақдара ўн учинчи асрда сўфизмнинг йирик намояндалари билан бири бўлган Сайфиддин Бохариёвнинг қадриятларини қўлга кириштиришди. Асли хуросонлик бу донишманд деярли бутун онгли ҳаётини Бухорода ўтказди. Бундан ўн-ўн беш йил муқаддам мақбаранинг гумбази бус-бутун турган эди. Энди бўлса, у вайрона ҳолатда келган, Обида яқинида жойлашган Буюн Қўлихон мақбарасининг ҳам аҳволи ночор.

Нодир ёдгорликларнинг бундай қўйга тушиб қолишига сабаб, уларга яқин жойдан темир йўл шохобчасининг ўтганлигидир. Шу яқиндаги асфальт заводи, саноат базасидаги ишлар ҳам тарихий ёдгорликларга ёмон таъсир қилмоқда. Ўзбекистон ССР Вазири Кенгашини бундан ўн йилча муқаддам мазкур объектларни бу ердан кўчириш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Аммо мазкур қарор ҳамон ижросиз қолмоқда.

Ҳали йигирманчи йиллардаёқ Сайфиддин Бохариёв қабри устига қўйилган нодир тош Ленинградга олиб кетилган эди. Кейинчалик у номаълум йўл билан Францияга жўнатилиб, Ҳозир Париждаги миллий музейда намойиш этилмоқда.

Олтиминчи йилларнинг охирида эса мақбарада ўтказилган илмий-археологик тадқиқотлардан кейин қабрдаги жасаднинг бош суяги гўйиб бўлди. Миш-миш-мишнинг учун мен, ким Гинзбург бундай қўйга тушиб қолишига сабаб, уларга яқин жойдан темир йўл шохобчасининг ўтганлигидир. Шу яқиндаги асфальт заводи, саноат базасидаги ишлар ҳам тарихий ёдгорликларга ёмон таъсир қилмоқда.

бўйича бадий ва бадийи саҳноат музейи ташкил этиш.

5. Мазкур шартноманинг 1—4 нукталарини амалга ошириш учун мен, ким Гинзбург икки ойдан ўч ойгача муқаддам Бухорога бораман. Келажикда агар Бухоро ҳукумати ишнинг мунтазам давом эттиришини истаса, ҳар йилга бир марта шартнома тузиб, ишнинг узлуксиз кузатиш бориш мумкин.

6. Мазкур шартномада белгиланган тадбирларни муваффақиятлрор амалга ошириш учун мен, ким Гинзбург

И. СУБХОНОВ,
«Бухоро ҳақиқати» вилоят газетаси муҳбири.

А. ҚУДРАТОВ,
«Советска Бухара» вилоят газетаси муҳбири.

олдида Бухоро Халқ Шўро жумхуриятининг Москвадаги мухтор вакили М. Я. Гинзбургга 400 сўм аванс тўлади, маблагини бутун қолганини Гинзбург Бухорога келгач, БХШЖ ҳукуматидан олади.

М. Я. Гинзбург Бухородалик вақтида қилган тадқиқот материалларини эркин илмий нашр этиш ҳуқуқига эгадир.

Томонлар адреси:
1. М. Я. Гинзбург Нозинский бульвар 32-уй 63-хона.

йўлидаги Калон масжиди. Чор Бақр ансамбли, Магоки кўрпа масжиди ва бир қанча ўзбеклар лшайдагидан уйлар бор эди.

1924 йил август ўрталаридаёқ Бухородаги ёдгорликларни таъмирлаш. М. Я. Гинзбург раҳбарлигида бошланган кетганда, 22 августда М. Я. Гинзбург Файзулла Хўжаев номли маърузанома ёзди, бир қанча тадбирлар белгиланди. Ўз навбатида Бухоро жумхурияти ҳукумати яқиндан меъморларга ёрдам кўрсатди. Жумхурият маориф халқ нозирлиги бу ишга раҳбарлик қилиб турди. Нозир ўшаюда Қори Йўлдош Қўлатов эди.

Профессор М. Я. Гинзбург раҳбарлигида 1924 йил 15 октябрда қадар Бухоро ёдгорликларини таъмирлаш юзасидан дастлабки ишлар қилинди.

Архивда М. Я. Гинзбург томонидан 15 сентябрь кунин Бухоро жумхурияти маориф нозирлигига берган тилхати сақланган қолган. Бу вақтга келиб М. Я. Гинзбург жула катта материал тўплади. Маориф нозирлиги билан келишув шартига мувофиқ ёдгорликларни таъмирлаш билан боғлиқ қатор материалларини Москвада қайта ишлаш ва уларни тўла ва сифатли тартибга келтириб, Бухоронинг Москвадаги консулга маориф нозирлигига бериб юбориш учун топшириш ҳақида профессор М. Я. Гинзбург тилхат ёзган экан. Бу тилхатда 27 та ёдгорлик ва ўзбекларнинг бир қанча хусусий уйлари рўйхати келтирилган.

Ҳозирга қадар ўш 1924 йилда бошланган иш ўз ечимини топганча йўқ.

Р. ШАМСУДИНОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

ҚАДРИЯТНИНГ ТИКЛАНИШИ

Ўшанда Бухоронинг барча вилоят ва туманларида умумхалқ митинглари бўлиб ўтган. Меҳнаткашлар дорилмуаллимни биноси қурилиши учун 350 миллион сўм иона йиғишган. Командарнинг олтин қиличини эса умрбод сақлаш учун музейга топширишга қарор қилинган.

Олий таълим даргоҳимиз 1930 йилда мана шу дорилмуаллимни асосида ташкил қилиниб, унга ҳақли равишда Файзулла Хўжаев номи берилган. Афсуски, ордан кўп ўтмай шахсга сиғиш имконияти бўлган тарихий ва миллий қадриятлар қайта тикланиши бўйича бошланган катта ишнинг дебачаси, деб биламиз.

Йиллар ўтди. Институт юксалди. Мустақамланди. Фақат қайта қуриш туфайли унга асл номини қайтариш учун имконият туғилди. Яқинда жумхуриятимиз Вазирилар Кенгашининг қарори билан олий таълим даргоҳи номи тикланди — 52 йиллик танаффусдан кейин яна Файзулла Хўжаев номи билан атала бошланди.

Бунинг биз Бухорода тарихий ва миллий қадриятлар қайта тикланиши бўйича бошланган катта ишнинг дебачаси, деб биламиз. Яқинда етиши йиллиги тантанали нишонланган Бухоро халқ инқилоби ўлкадаги миллионлаб кишиларни мангитлар зулмидан қутқариб, эркинлик сари олиб чиқди. Бироқ ҳар қандай инқилоб сингари Бухоро инқилоби ҳам қурбонсиз бўлмади. Деярли бир ҳафта давом этган кўча жанглирида

минглаб қизил аскарлар, ёш бухороликлар ҳалок бўлишди. Қадимий обидаларга қаттиқ шикаст етказилди. Янги Бухородан туриб узокдан, отадиган тўплар билан нишонга олинган Минораи Калон еттига снряд билан илма-тешик қилиниб, лекин қулаб тушгани йўқ. Аэропландардан ташланган бомбалар остида қолган Маскити Калонни таъмирловчилар қайта тиклашга муваффақ бўлишди.

Бироқ ўнлаб маскит-умадраасалар, хона-ю мақбаралар инқилоб туфони, ундан кейинги ўн йилликларда қадимий маданият дурдоналарининг поймол этилиши туфайли ўтмиш уммонига абадий ғарқ бўлди. Уларнинг гиштлари, мармар тошлари янги қурилишларга ишлатилди. Хали ҳам кўплаб обидаларда турли ишлаб чиқариш бинолари, омборхоналар жойлаштирилган. Буларга чек қўйилмас, келгуси авлодлар бизни асло кечиринмайди.

Шунинг учун ҳам институт жамоатчилиги қадимий шаҳарнинг минг йиллик қадриятларини қайта тикланиши учун изчил кураш олиб бормоқда. Икки йил бўлиб, талабимиз билан шаҳар ижрокоми ҳузурида топонимик комиссия ишлаб турибди. Комиссия аъзоларининг деярли ундан бир қисмининг институтимиз олимлари ташкил қилади. Унга ўзбек адабиёти кафедрасининг муаввизи, филология фанлари доктори Оқунжон Сафаров раҳбарлик қилмоқда. Мазкур комиссияга мен билан бир қаторда доцентларимиз Нарзулла Йўлдо-

Ижроком ҳозирга қадар комиссия тавсиясига биноан 50 га яқин кўчанинг номини ўзгартирди.

Умуман эса, қадимий шаҳарда икки юздан зиёд гузарнинг номини қайтариш керак. Бу узок йилларга мўлжалланган ишдир. Чунки кўчанинг номини ўзгартирган билан мақсадга эришиб бўлмайди. Улардаги косибчилик расталарини қайта тиклаш, ободонлаштириш ишларини кент олиб бориш катта харажатларни талаб қилади.

Айни маҳалда қадимий шаҳарнинг гузар ва расталари ниҳоятда ночор аҳволда. Ободонлаштириш ва таъмирлаш ишларининг миқдоси ва сифати мутлақо талабга жавоб бермайди. «Меъмор» бирлашмасининг вилоятдаги кучлари, мутахассис кадрлар билан бу ишни ундалаш амри махол.

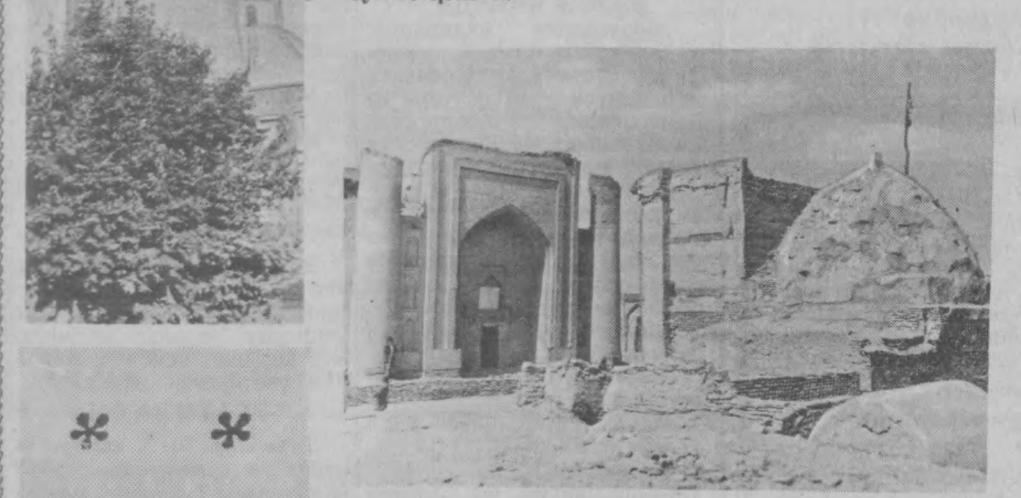
Жумхуриятнинг бошқа қадимий шаҳарларини қайта тиклаш аҳоли ҳам таъминли эканлиги бизга яхши маълум. Шунинг назарда тутиб, Ўзбекистон ССР Олий Советининг навбатдаги йиғилишларидан бирида жумхурият меъморлик ёдгорликларини муҳофаза этиш давлат дастури ишлаб чиқишлиш масаласи қўрилиши айни мўддао бўлур эди. Шу дастур доирасида асори-атикаларни таъмирлаш бўйича Бухорода илмий-тадқиқот институтини очиш мақсадага мувофиқдир. Зеро, қадимий шаҳар «таъмирлаш» жараёнида айрим ноб ёдгорликларидан маҳрум бўлаётгани сир эмас.

Бухороликлар хонадонларида ҳамон юзлаб нодир

Қадимий ва ҳақиқат навқирон Бухоро ўзининг тақдорланмас обидалари билан дунёга машҳурдир. Лекин кейинги пайтларда ана шу обидаларга етарли эътибор берилмаптир. Атроф-муҳитнинг бузилиши оқибатида уларни тобора шўр босиб кетмоқда.

Суратларда: 1. XII аср бошларида барпо этилган Минораи Калон. Бу ерда Масжиди Калон жойлашган. 2. Чор-Бақр меъморлик ансамбли. 3. Қизилби меъморлик ансамбли XVIII асрга мансубдир. Таъмирлаш учун куч етиштирилганлиги оқибатида обида мана шундай аҳволга тушиб қолган.

Бухоро тарихий ва маданият ёдгорликлари меъморчилигининг қадимийлиги ва кўпчилиги жиҳатидан Ўрта Осиёдагина эмас, ҳатто бутун Шарқда тенги йўқ шаҳар. Аммо аждодларимиз биз ва келажак авлод учун мерос қилиб қолдирган бу тарихий ёдгорликларнинг таъмирлаш иши ачинарли ҳолдалиги ҳар бир соф вийдонли кишини ранжитидади. Шунини аянқлики, бутун башариёт билан ва зийрат қилишга интилган бу ёдгорликлар талаб даражасида таъмир қилинган йўқ. Шу йил бошларида «Советская культура» газетаси муҳбири В. Ниематов бу масалани ижобий ҳал қилиш учун 32 нафар ССР халқ депутатини номидан СССР Олий Советига хат тайёрлаб жўнатган эди. Улар орасида академик А. Д. Сахаров, шоир Расул Ҳамзатов, космонавт-ўрувчи В. Терешкова ва мамлакатимизнинг бошқа таниқли жамоат, санъат, адабиёт, фан арбоблари ҳам бор. Бу хайрли ташаббусини Бухоро халқ инқилоби 70 йиллиги муносабати билан ўтказилган Бутуниттифоқ илмий назарий конференция аҳли қўллаб қувватлаётганда тарихчи сифатида менинг ҳаёлимдан ҳам бир ажойиб ўтмиш лавҳаси ўтди. Ахир бундай ишнинг ўша сурунли 1924 йилдаёқ Бухоро инқилоби фаолларидан Файзулла Хўжаев, Абдурахмон Юсуфзодаларнинг ўзлари бошлаган эдилар-ку?!

Абдурахмон Юсуфзодалар ҳамюртим андиқонлик бўлганидан ҳам бу мунозарага қўшилишимга тўғри келди. Бу фикрнинг қониқиш билан яъни, Бухоро ёдгорликларини таъмирлаш ишлари Бухорода Советлар ҳокимияти эндиғина қад ростлаётган пайтдаёқ бошланганини таъ-

кидлаб ўтишни лозим топдим.

1924 йилнинг 1 августи. Москва шаҳри. Ўша вақтдаги Штатнинг тор кўчасидаги 12-уй, ҳозирги Кропаткин кўчаси, 13-уйда жойлашган Бухоро халқ Шўро жумхуриятининг (БХШЖ) Москвадаги ваколатхонасида мухтор вакил Абдурахмон Юсуфзодалар билан меъморчи профессор М. Я. Гинзбург ўртасида шартнома тузилди ва имзоланди. Хўжат қуйидаги сўзлар билан бошланган: «Мен, ким ушбуни имзола-

ЎТМИШГА НАЗАР

гувчи Бухоро халқ Шўро жумхуриятининг Москвадаги мухтор вакили Юсуфзодалар Бухоро Халқ Нозирлар Кенгаши раиси Файзулла Хўжаевнинг оғзаки фармойишига асосан ҳаракат қилиб, бир томондан, ҳамда мен, ким ушбуни имзолаётувчи меъмор М. Я. Гинзбург бошқа томондан мазкур шартномани қуйидагича тузди:

1. Бухоро Халқ Шўро Жумхуриятидаги тарихий ва маданият ёдгорликларини қўриқдан ўтказиш ва илмий рўйхатга олиш.

2. Қўлаётган ёдгорликларга нисбатан долзарб таъмирлаш тадбирлари пани ва лойиҳаларини ишлаб чиқиш.

3. Мухим ёдгорликларнинг илмий ўлчаши ва суратга олишни тузиб чиқиш.

4. Бухорода ҳукумат тасдиқлайдиган алоҳида смета

бурғи бўлиб ёрдамчиларим сифатида Парусников ҳамда Масальскийларни Бухорога олиб бораман ва Бухоронинг ўзида меъморлар Парусников ва Масальскийларга ойига 100 сўмдан маош тайинланади.

7. Бухоро жумхурияти ҳукумати меъмор Гинзбургга Москвадан жўнашидан тортиб ҳар ойига 250 сўм миқдорда маош тўлаб боришни ўз зиммасига олади.

8. Москвадан Бухорога бориш ва Бухорондан Москвага қайтишнинг барча йўл харажатлари ҳамда Бухоро ҳудудининг ўзидаги йўл харажатлари Бухоро ҳукумати ҳисобидан тўланади. Худди шунингдек, Бухоро халқ Шўро жумхурияти ҳукумати зарур суратнашлик-ашъларини сотиб олиш бўйича харажатларини ҳам тўлайди.

Ушбу шартномани олиш

2. Мухтор вакил Юсуфзодалар, Кропаткин тор кўчаси, 13-уй.

Шартнома икки нусхада тузилиб, бири М. Я. Гинзбургга берилади. БХШЖга топшириш учун иккинчи нусхаси мухтор ваколатхонасида қолади.

Шартномада 28 та тарихий ва маданият ёдгорликлари таъмирлаш кўзда тутилган. Улар орасида Исмомил Сомоний мақбараси, Улутбек, Абдулазиз Қўлатов, Нодир Девонбег, Абдуллахон, Мир Араб мадрасалари Калон масжиди ва минораси, Нодир девонбег масжиди, Колоховуз масжиди, Мағалчи Атор масжиди, Чашмаи Аюб мақбараси, Хўжа Сайфиддин хонақаси, Сайфиддин Баҳраи мақбараси, Баҳовуддин мазори ёнидаги архитектура ансамбли, Баҳовуддинга бориш

Муштарийлар

ХАВАР ҚИЛАДИ

ДОРИВОР
ГИЁХЛАР
ДАВОСИ

Ижтимоият участкасида марказий шифохонанинг асаб ва ички касалликлар бўлими очилганига кўп бўлгани йўқ. Бу ерда фақат Андижон вилояти, қўшни Қирғизистоннинг Уш ва Жалолобод шаҳарларидан ҳам кўплаб беморлар даволанади.

Саломатлик маскани Андижон трикотаж фабрикасининг Олтинкўл филиали маъмурияти билан шартнома тузди. Натигада кўплаб бемор саломатлигини тиклаш имкониятига эга бўлди. Тиббиёт ходимлари И. Шокиров, К. Фозилов, ҳамширалар М. Қадиров, Г. Эргашева, Н. Салайдинова каби ширинсўз, ўз касбининг жонқуяларини хизматидан беморлар миннатдор бўлмоқдалар. Бу ерда 20 турдан ортиқ доривор ўсимликдан кенг фойдаланилаетир. Шифохонамиз жамоаси халқ табобатини кенг қўллаб, шу кунгача 700 дан ортиқ беморини дарддан қутқариб берди.

Р. ЯУДОВОШЕВ.

Олтинкўл ноҳия марказий касалхонаси бош врач ўринбосари.

ТАНҚИД ҚИЛАДИ

ОЧИҚ ҲАВОДА
—ВАННА

Маманган виллоятдаги «Чортоқ», «Гулстун» санаторийларидан кўплаб беморлар дардларига даво топиб кайтмоқдалар. Мен ҳам ана шу шифо масканида даволаниб қайтдим. Малакани врачларнинг муолажаси, ширинсўз ҳамшираларнинг хизматидан ҳурсанд бўлдим. Икки минг метр замин қаридан чиқаётган қайноқ сув танзимига шифо бағишлади. Рухингизин тетик қилади. Афсуски, ана шундай шифобахш сувлардан ҳамма вақт ҳам оқилона фойдаланилмаётганини кўриб жуда афсусландим. Чунки, шифо масканидан ҳаммаси бир километр юқоридан сув узатиш шохобчаси бундан 11 йил илгари тешилган экан. Шифобахш сув беҳудага оқиб каттагина «қайноқ кўл» ҳосил қилган. Ҳаммадан ечинилсин шунданки, бу ерга турли дардга чалинган беморлар келиб «очиқ ҳавода» — ванна қабул қилалтирлар. Ахир тиббиёт ходимлари кўригидан ўтмаган беморлар, ёш болалар сувада бир соатлаб ванна қабул қилалтирлар кўнгилсиз оқибатга олиб келиши мумкин-ку! Наҳотки на ноҳия, на виллоят солиқни саклаш бўлими ходимларини, на бошқа масъул бўлган шахсларни ташвишлантирмаётган бўлса!

А. НОРҚУЛОВ,
Сирдарё вилояти, Комсомол ноҳиясидаги «Советобод» давлат хўжалиги.

Шунингдек, С. Аҳмад (Жиззах), Р. Халипов (Тошкент), Г. Заславец (Украина ССР), Н. Шадрин (Тошкент), А. Тўраев, Х. Жумаева (Қашқадарё), Ю. Екубов, О. Имомназаров (Тошкент шаҳри), А. Умаров (Сирдарё), Ш. Худоев, П. Бахобов (Наманган), Х. Хўмамақулов, Н. Зиев, Абдумалик Абдулазиз ўғли, М. Ботиров (Сурхондарё), Х. Набиев, Р. Қўчқоров, Р. Мухтобаров (Самарқанд), С. Екубов, Ф. Раҳимов (Хоразм), Н. Аҳмедов (Андижон), П. Заманов, К. Қўчқоров, У. Жумаевлар (Бухоро) ҳам турли мавзуларда хат-хабарлар йўллашган.

Тошкент болалар табобати олийгоҳининг болалар жароҳлиги кафедраси домласи Жуманазар Бекназаров яқинда «Саодат» муҳарририятига «Келажакка умид...» сарлавҳали мақола тақдим этди. Мамлакатимиз йirik олимларининг изланиши, тажриба ва илмий ҳулосаларига асосланиб ёзилган ушбу мақолани ўқиб, очиги, кичкинагина жамоамиз аъзолари ҳанузгача ўзимизни қараёт одамдек ҳис қиламиз. Вожаб, табиат ўз фарзандлари бўлган инсон камолотида ҳам энг оддий ва оддий қонуниятларга риоя қиларкан. Момоларимизнинг дунёга янгигина келган чақалоқни юзиб-тарагандан кейинроқ она бағрига беришлари, уни илк соатлардан оқона сунтидан баҳраманд этишлари, сабаб-бесабаб биронинг боласини бошқа бировга эмизвермасликлари каби удуллар заминда нафақат ҳаётини, балки меҳр-муҳаббатни ҳам боқий асраш тадорликлари ётаркан.

Жумхуриятимизда турли хил рўзномалар, жаридалар нашр этилади. Тўғри, ҳозирги вақтда жамиятнинг энг кам мутааа қиладиган қатлами — аёллар, оналар, уй бекалари. Аммо хотин-қизлар хоҳламаганликлари учун ўқимайдилар. «Саодат» жаридасининг муштарийлари ҳозирги кунда бир миллион икки юз мингга яқинлашганини ҳисобга олсак, «жуда кўп аёллар ўқимайдилар», деган фикр унчалик тўғри эмаслигини ҳис қиламиз. Хотин-қизларнинг давлат қорхонасидаги иш, бири-биридан зарур рўзгор юмушлари орасида мактубларнинг аксарияти ёки тан-сиҳатлигидан ёки турмуш тинчлигидан ажралган аёллар

«Обуна—91»

ЯХШИ НИЯТЛАР БИЛАН

«Саодат» жаридасига обуна бўлдингизми?

диган, аёлларнинг юрагиде жижилаб турган мавзуларда баҳс юритадиган, руҳларини кўтарадиган рисоалар, мақола, суҳбатлар зарур.

Жарида муҳарририятига ҳар кун келадиган юзлаб мактубларнинг аксарияти ёки тан-сиҳатлигидан ёки турмуш тинчлигидан ажралган аёллар

(баъзан эркаклар) томонидан баҳраманд бўладиган, мансабига маҳлиё партия ва совет ташкилотлари ходимларини мадҳ этишдан воз кечадди. Оилавий муносабатлар тўғрисида қуруқ панду насихатлар ўрнига муаммоларнинг сабабларини ўрганиш ва улардан умумлашма ҳулосалар чиқариш

амалдорлик имтиёзларидан баҳраманд бўладиган, мансабига маҳлиё партия ва совет ташкилотлари ходимларини мадҳ этишдан воз кечадди. Оилавий муносабатлар тўғрисида қуруқ панду насихатлар ўрнига муаммоларнинг сабабларини ўрганиш ва улардан умумлашма ҳулосалар чиқариш

учун турли шакллардан фойдаланиш ниятида. Ўзимизнинг турмуш ўртоғимизнинг, фарзандимизнинг руҳан бердм бўлмоғи учун ота-боболарнинг боқий аъваллари, урф-одатларига мурожаат қилиш жарида иш режасида.

Жариданинг бир йиллик сонлари жамланса битта китоб бўлади. Бу китоб қиёфасини бир кичик суҳбатда тўлиқ акс эттириб бўлмаслиги табиий. Ҳозирги кунда жамиятимиз аёллар муаммоларига юз бурган-лиги — ҳақиқат. Лекин бу муаммолар ечимини учун, азиз онахонлар, опа-сингиллар, энг

аввало, ўзимиз курашайлик, бирлашайлик. Шу йўлдан «Саодат» барчамизнинг эркин минбаримизга айлансин.

Қадрили опа-сингиллар, ўзининг аниқлаётган ўзбек аёлининг бугунги кўтлур иштишларидан четда қолмаслик учун, ҳаётнинг баъзан чигал, мураккаб муаммолари қаршисида бир ҳамрозга зор бўлмаслик учун, уй бекалигининг сир асирларни ҳақиқатга тушушчаларининг янада бойитиб бориш учун ва... ҳуллас, энг яхши ниятлар билан «Саодат»га обуна бўлинг.

Обуна «Союзпечать»нинг ҳамма бўлимларида чекланмаган миқдорда қабул қилинмоқда.

Обуна баҳси — 1 йилга — 8 сўм 40 тийин.

«САОДАТ» ЖАРИДАСИ МУҲАРРИРИЯТИ.

...ЙУЛЛАГАН
СУРАТ

Муҳарририятимизга кўплаб суратлар ҳам келиб турибди. Шулардан бирининг муаллифи Т. Ҳамроқулов. У Ленинград ноҳиясидаги Охунбобоев номи жамоа хўжалигида бўлди.

Фермада тажрибали чорвадорлар кўпчилигини ташкил этади. Улар ёшларга касб сир-асорларини кунт билан ўргатишади. Ёшлар ҳам ўз вақтида мураббийларидан кўпроқ маслаҳат олишга ҳаракат қилишади.

Суратда: ёш чорвадор Дилбар Анорова (ўртада) Абдужалил Шохўжаев ҳамда Озода Аноровалар билан.

ШИФОБАХШ БУЛОҚЛАР

Шифобахш булоқлар инсон саломатлиги учун қони фойда эканлиги ҳаммага аён. Ҳозирги экологик вазият танг аҳволга келган бир шароитда шифобахш булоқлар беморлар дардига шифо бағишловчи табиий минерал сувлар қадрига етишимиз керак. Самарқанд виллоятининг Советобод ноҳияси ҳудудида мана шундай бир неча шифобахш сув манбалари бор. Геологлар 1959 йилда 450-650 метр ер ости чуқурлигидан темир қувурлар орқали бу шифобахш сувларни юзага чиқаришган. Нагорная, Улус, Собирсой ҳудудларида таркибиде радиактив минерал сувлар бўлган 40 та қудуқ кўзи очилган эди. Шифобахш сувлар атрофи давлат томонидан муҳофазатга олиниб, беморлар учун даволаниш муассасаларига айлантирилган.

Самарқанднинг радон сувлари ҳатто жаҳонга машҳур Цхалтубо радон сувларидан ўзининг шифобахшлиги жиҳатидан анча устун туради. Радон сувларининг шифобахшлигини унинг таркибиде қисқа мuddатда парчаланиб кетувчи альфа нурлар билан боғлиқ. Шунинг учун ҳам бу сувлар альфатерия деб ҳам айтади. Одатда даволаш муассасаларидан 20—40 нки (литр) 50—100 махс бирлигини даволаниш радиактив радонли сувлардан фойдаланилади. Ушбу даволаниш муассасалари

нинг фаолиятида худди ана шундай шифобахш сувларнинг қадрига талаб даражасида етишганми? Бугунги кунда беморларни ҳам, тиббиётчиларни ҳам худди ана шундай савол бирдек қизиқтиради. Ватанимиз миёсидеги Цхалтубодан ташқари радонли шифобахш сувлар билан даволаниш. Пятигорск, Белокурия, Хвяти-Огуз, Хмельник, Хвяти-Оби-гара каби кўлаб даволаниш муассасалари бор. Ана шу даволаниш муассасаларининг иш фаолиятига виллоятда мавжуд шифобахш сув билан даволаниш тиббиёт муассасаларининг шарт-шароитларини солиштириб кўрайдиган бўлсангиз, орадаги фарқларни кўриб оласиз. Зеро, Самарқанддаги шифобахш сувларнинг фойдалилик даражаси биринчи баъраб устундир. Яна шу шароити ҳам қайта таъкидлаш керак, жумхуриятимизда атроф-муҳитнинг, ҳавонинг булганлигини оқибатда жуда кўплаб касалликлар борган сари кўпайиб борапти. Айниқса, виллоятларда борган сари авж олаётган сарик, ошқоранчиқ, жигар, бўйрак касалликлари, ҳавода чанг ва тузларнинг кўпчилиги оқибатиде (айниқса, Хоразм, Қора-

«Нагорная» шифохонаси амалий ёрдамга муҳтож

қалпоғистон АССР) бўйракда тош тўпланиш касаллиги иттифоқ миёсидеги кўрсаткичдан бир неча марта ошиб кетишини таъкидлашнинг ўзиёқ шифобахш сувлар нақадар зарурлигини кўрсатиб туради.

Юқориде тилга олиб ўтилган «Нагорная» баълово-азиотерапия шифохонасининг аҳволи ҳақида қайғурадиган бирорта мутасадди ташкилот йўқ. Ваҳолонки, келажакда минг ўринга кенгайтирилиши мўлжалланган бу шифо масканида мавжуд ўринларга ҳам талаб даражасида хизмат кўрсатиш мумкин. Ҳозир жумхурият насаба бирлашмасига қарашли санаторийнинг 256 ўрни қуриб битказилди.

Шифохонадан бир қақирим-наридан водопровод қувури орқали узатилган ичимлик сувдан фақат беморларгина фойдаланади. Сувсизликдан шифохона ҳовлиси ва боғларида экинлар, дарахтлар қовжираб ётибди. Бу ерга табиий газ эса ҳалигача етиб келмаган. Ҳатто беморларни озик-овқат билан таъминлашда ҳам тез-тез узалишлар бўлиб турибди. Ҳўл мевадар вақтида шартномада тузилган жамоалардан етказиб келинмайди. Бу эса даволанишчиларнинг ҳақини эйтирошларини келтириб чиқаряпти. Ҳатто беморлар озик-овқатини сақлайдиган совутич йўқ. Шаҳарларо телефон-автомат линиялари ҳақида гапирмасча ҳам бўлади. Ҳеч бўлмаса газета ва журналларни вақтида ўқинга имкон йўқ. Булар-ку беморлар учун яратилиш шарт бўлган маънавий хизмат турлари экан. Ҳатто шифобахш радонли сувнинг ўзинга ҳам етарлича эътибор берилмапти. Гидрогеология хизматининг яхши йўлга қўйилмаганигидан қанчадан-қанча беморлар дардини енгиллатувчи манба бекорга назоратсиз, фойдасиз оқиб ётибди.

Эътироф этиш керак, шифохона егинасида қурилаган янги бинога зағламлаган қувурлар орқали радонли сув узатиляпти. Бўла-лажа шифохонада ҳамма қулайликлар яратилиши керак. Лекин шу бугун беморлар даволаниб турган бинода ҳам шарт-шароит талаб даражасида бўлиши керак-ку?

Кундан-кунга «Нагорная» радонли шифобахш минерал сувига қатнаб даволанётган беморлар сонининг кўпайиб бораётгани ҳам бу шифохона ҳудудидаги аҳволни зудлик билан бартарф этиш чора-тадбирлари белгиланишини талаб қилмоқда. «Сўғдиёна» халқро уюшмаси маблаг ҳисобидан 250—300 ўринли замонавий кўп қаватли бино ва физиотерапияга мўлжалланган икки қаватли даволаниш биносини тезкорлик билан қуришдек долзарб муаммолар ечими мутасадди ташкилотлар ҳукмига ҳавола этилади.

Жумхурият Соғлиқни сақлаш вазирлиги Самарқанд виллояти ҳудудидаги радонли шифобахш сув масканларига амалий ёрдам кўрсатади, деб умид қиламиз.

Р. ПУЛАТОВ.

Н. А. Семашко номидаги тиббий даволаниш, табиий тиклаш институтини бўлими илмий раҳбари, тиббиёт фанлари доктори, профессор.

КАНОПНИНГ ЯНГИ НАВИ

ТОШКЕНТ. Қишлоқ хўжалиги экинларини синаш бўйича давлат хайъати Ўзбекистон — 142» канопнинг янги навиға юксак баҳо бердилар. Жумхурият луб экинлари тажриба станцияси томонидан тавсия этилган бу нав ҳар гектар майдондан аввалгига нисбатан 12 центнердан кўп ҳосил олиш имконини бермоқда.

Суратда: янги нав муаллифлари (чапдан ўнгга) фан номзодлари, лаборатория мудири Л. В. Семенкина, С. Тўтаева ҳамда катта илмий ходим Н. Т. Филушкин.

Р. ИУРИДИНОВ сурати.

(ЎЗАГ).

ТВ:

ЎзТВ-1. 8.00 «Ассалому алайкум». 9.00 Воқола — Ўзбекистоннинг янги навиға юксак баҳо бердилар. Жумхурият луб экинлари тажриба станцияси томонидан тавсия этилган бу нав ҳар гектар майдондан аввалгига нисбатан 12 центнердан кўп ҳосил олиш имконини бермоқда.

80 йиллигига бағишланган танитадан мажлис. 23.00 Ҳорманг, пахтакорлар!

ЎзТВ-11. Душанбе. 9.00 Савтук калом. 9.55 Ўзбекистон хавинамиздан. 11.35 Экология муаммолари. 12.35 «Акс садо қайтганда». Вадиий фильм. 18.05 «Лабиринт». 18.45 Мультифильм. 19.00 Новост. 19.20 Навруз — 90. 20.30 Ахбор. 20.50 Мусликий кўрсатув. 21.30

Время. 22.00 Сайри Вадаҳшон. 23.15 «Акс садо қайтганда». Вадиий фильм. МТ-1. 7.00 «120 минут». 9.00 Сиз яратган боғ. 9.30 Мультифильм. 9.40 Фильм-концерт. 10.10 Тизорат хабарномаси. 10.40 Ролиблар. 11.40 «Хамлет». Мусликий. 12.10 Хужжатли фи-

льм. 13.25 «Рустам ҳақида достон». Вадиий фильм. 1 ва 2-қисмлар. 15.45 «Тайвандаги туяну». 16.35 Қадимий китобларни асровчи. 16.45 Ҳайвонот оламида. 17.45 Халқро панорама. 18.30 Спортлотонинг 20 йиллиги. 20.05 «54 ёшга тулганда». Вадиий фильм. 21.30

СПОРТ

ШАХМАТ:

БИТИМГИ КЕЛИШДИ
Нью-Йоркда жаҳон биринчилиги учун ўтказилган бахс кўпчилигиде қизикши уйғотмоқда. Чемпион Г. Каспаров билан тож дэвогери А. Карповнинг туртинчи учрашуви 41-юришга бораганда кечиктирилган эди. Мазкур ўйин давом эттирилмай, томонлар ўзаро битимге келишди. Шундай қилиб, ҳисоб 2,5:1,5. Тождор олдинда.

ЧИМ ХОККЕЙ:

МАРРА ЯҚИН
«Андижан» командаси туртинчи марта чемпионлигига дэвогерилик қилмоқда. Олий лига командалари яна бир неча учрашулардан кейин мавсумга яқун ксашеда. Адижонлик қизларнинг чемпион бўлишлари учун камиде 3 та галаба керек. Ҳозир улар 50

та очко билан пешқадамлик қилишмоқда. «Колос» ҳисобида 47 та очко бор. Москва жисмоний тарбия олийгоҳи талабалари 44 та очко жамғаришган.

ФУТБОЛ: ҚИТЪА ЧЕМПИОНИ

Симферополда ССЖИ ёшлар терма командаси билан Югославия футболчилари ўрасида ўтказилган учрашу (3:1) қизгин баҳсга айланди. Футболчиларимиз Европа чемпионлиги бўлишди. Маълуми, ёшларимиз сафар учрашуида 4:2 ҳисобида галаба қозонишган эди. Бу билан СССР терма командаси учинчи марта ана шундай номга сазовор бўлди.

Муҳаррир
Р. РАҲМОНОВ.

Время. 22.00 СССР ҳукуматида. 22.10 КВН—90. 24.00 Россия парламентининг хабарномаси. 00.15 Шахмат. Жаҳон чемпионати. 00.30 ТSN. 00.45 Оперетта айналанади.

МТ-11. 8.30 Вадиитарбия. 8.50 Мультифильм. 9.10 Асраб, авлодларга етказ. 9.50 Хужжатли фильм. 10.30 «Ойла». 11.30 Тарқиқет. Ахборот Реклама. 12.00 Майдон. 13.00 Хужжатли фильм. 13.10 Волейбол. Жаҳон чемпионати. 14.00 Хамдуст. 17.30 Ўзбекистон телевиденисининг видеоқанали. 20.00 Хужжатли фильм. 20.30 Хайрат тун. қичкитойлар! 20.45 Хоккей. Ветеранларнинг ўртоқлик учрашуви. 21.30 Времи. 22.00 СССР Олий Совети сессияси. 22.30 РСФСР Олий Совети сессияси. 23.30 Футбол. СССР чемпионати. 01.10 Киноконцерт. 02.20 «Арзимаги» хизмат. Вадиий фильм.

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

Касса соат 11.00 дан 19.00 гача ишлайди. Телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ИССИҚЛИК ФИЗИКАСИ ИНСТИТУТИ

«Иссиклик физикаси ва молекуляр физика», «оптика», «назарий физика» иxtисослари бўйича

АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ

Хўжатлар 28 октябргача қуйидаги манзилда қабул қилинади: 700135, Тошкент шаҳри, Чилонзор даҳаси, «Ц» маъвеси, Қатортол кўчаси, 28-ўй.

Телефон: 76-53-75.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ёсимлик моддалари кимёси институтини бўш лавозимларга

ТАНЛОВ

ЎЗЛОН ҚИЛАДИ

Танлов мuddати — 25 октябргача. Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700007, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 51-ўй.

А. Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтини раҳбарияти билан бирлашган институтнинг илмий-маърифий ишлар бўлими аспирантурасига қабул қилиш мuddати 25 октябргача ушайтирилди.

Иститут маъмурияти

ДИҚҚАТ!

В. И. Ленин номидаги Совет болалар фонднинг Ўзбекистон Жумхурият бўлими қошдаги болалар ва оилавий ҳордиқ чиқариш хўжалик ҳисобидеги маркази

ТУГАТИЛАДИ

Дэволар 3 ноябргача қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Намойишлар ҳибони, 1-ўй.